

Manuskript nr 1000, Smål. Minnens
Saml. i: de ord. nr. 19-2000. N:R M. 9085: 1-8.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: .....
Härad: Konga ..... Adress: .....
Socken: Hemmesjö ö. Tegnaby^(a. 1-6.) ..... Berättat av: .....
Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Sk. allordning för Hemmesjö och Tegnaby
socknar, upprättad den 2 april 1826. s. 1-6.
Utdrag ur protokoll ang. husförhör
den 8 okt. 1826.

Landskap: Småland Upptecknat av: .....

Härad: Konga Adress: .....

Socken: Hemmesjö och Tegnaby Berättat av .....

Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Uppteckningen rör Skallordning för Hemmesjö och Tegnaby sock-
nar, upprättad den 2 April 1826.

Med anledning af Konungens Befallningshafvandes Kun-
görelse af den 7 Februari 1826, grundad på Konga Häradsoers ut-
låtande vid sista Hösteting i Ingelstad, upprättades den 2 April
samma år följande Skall-ordning inom Hemmesjö pastorat.

§ 1.

Tvenne Skallmästare, en från Hemmesjö och den andre från
Tegnaby socknar, tillsättes, som med frihet och efter bästa för-
måga bestyra om allt hvad till Skallen hörer. Dem tillkommer
lika aktning och lydnad som en Kronans Jägeri Betjent; hvarföre
alla måste utan motsägelse eller någon invändning bevisa dem
hörsamhet. Om förbrytelse häremot stadgas i § 7. Skallmästare
äga att utse en Skallfogde, som dem biträder i hvarje Sexmanna-
rote. För närvarande valdes Jacob Månsson på Hemmesjö Stom(?) och

(vid de förästa-
ställen)

M. 9035:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Johannes Svensson i Tofta Norregård till Skallmästare; och till Skallfogdar utsågos Carl Nilsson i Hemmesjö Olsag., Johannes Nilsson i Hemset Norreg., Lars P.Jönsson i Risinge Olsag., Peter J. Pettersson i Åreå Söreg., Jonas Ohlsson i Tegnaby Smedsg., Anders Pettersson i Tegnaby Arnsg., och Johannes Andersson i Tofta Lillejonssonsg.

§ 2.

Att förekomma det ej allmänheten onödigtvis uppbudas till Skallgång, skola gällande skäl vara för handen såsom att kreaturen hlivvit rifna, att varghiden(?) finnes eller att vargar flera gånger äro sedda i samma trakt, hvadan är att förmoda, det de deromkring hålla sig. När nu något eller alla af ofvan anförda skäl äro för handen, anmäles saken genast hos närmaste Skallmästare af den eller dem, som olyckan träffat eller af den, som flere gånger sett vargar i samma trakt - sannfärdigheten pröfve Skallmästaren - eller af dem, som säkert veta, att varghiden finnas i trakten. Inträffar det, att kreatur fällas, tillkännagifve det ägaren hos Skallmästaren utan att röra kreaturet. Nu har Skallmästaren fått underrättelse, bestämme han ställe och klockslag för sammankomsten och åligge honom att utan minsta uppskof gifva skallbud till närmaste Skallfogde, hvilken lemna sin granne i roten del deraf och denne åter sin närmaste granne, så att skallbudet utan

*hide - hie
vargbon*

M. 9085:3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

uppehåll går matlag från matlag genom hela roten och sista man gifve Skallfogden i en annan rote underrättelse, hvilken sedan meddela den på sätt förut sagdt är. Sedan Skallfogden först gifvit budet till grannen i byn, åligger honom äfven att gå till närmaste torpare, som bär budet vidare och så man från man genom alla under byn belägna torp. Den, som på minsta sätt uppehåller skallbudet, böte 1 R.B:o.

§ 3.

Skallskyldige äro alla, som ko hafva; och hvarje som den äger, skickar utan afseende om han har 1 ko eller flera en antaglig person till skallen. Den, som ej gitter skicka en godkänd person, leje en sådan; men ingen qvinsperson antages i skallen, icke heller några barn.

§ 4.

Ingen skallgång får anställas utom de skäl, som i § 2 äro uppräknade. Yrkar någon thy förutan på skallning eller uppbudar Skallmästare menigheten dertill, böte sex R.B:o.

§ 5.

En skall-lur till rättelse vid skallen skall begagnas. Skulle den befinnas ej uppfylla ändamålet, inköpes framdeles en skall-trumma. Skallmästare utvälja den person, de finna tjenlig att blåsa i skalluren.

M. 9085:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

§ 6.

Ingen person får under skallen lossa skott på räf, hare eller andra djur än varg och dylika skadedjur: ordning, lydnad, tysthet och skicklighet iakttages på det nogaste efter Skallmästarens befallning: ingen hund medtages till skallen. Vare den, som öfverträder någon punkt af denna §, förfallen till 1 R.B:o vite.

§ 7.

Den, som kan handtera bössa, bör en sådan medhafva till skallen, och i annat fall tage han med sig spjut eller yxa. Uraktlåter han det, böte han såsom i § 6 stadgad är. Samma plikt träffe äfven den, som antingen uteblifvit eller icke skickat till skallen godkänd manbar person. Den, som rusig kommer till samlingsplatsen, sig under afjagningen oskickligt, oordentligt eller olydigt förhåller mot Skallmästare eller Skallfogdar eller ock oförsigtigt handterar sitt skjutgevär, böte 1 R.B:o utom hvad lagen särskildt stadgar mot dylika förbrytelser efter brottets beskaffenhet.

§ 8.

Alla vargnät medhafvas till det af Skallmästare bestämda stället. En öfning skall anställas årligen i Junii månad, den Skallmästare till tid och ställe utsätte, för att öfva menigheten och utröna, om varggarnen äro i godt stånd. Som det är troligt, att flere antingen hafva odugliga eller alldeles inga, beslutades

M. 9085:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att alla skola anskaffa varggarn och dem medhafva till öfnings-
skallen, som i Junii månad detta är anställes. Den detta försummar
plikte i R.B:o.

§ 9.

Genast efter skallen uppgifva Skallfogdarne för Skallmä-
tare alla till böter skyldige personer. Hvarefter Skallfogdarne
i hvar sin rote upptaga böterna och dem mot qvitto hos Skallmä-
tare aflemna, hvilka deröfver uppvisa räkning och redogöra vid
Valborgsmäso-sockenstämman till församlingarnes granskning och
underskrift. Vid denna sockenstämma sker tillsättningen af nya
Skallmästare och Skallfogdar, om de förra bortflytta, med döden
afgå eller på några grundade skäl böra äntledigas.

§ 10.

Alla böter, som utgå, äfvensom alla fällda djur tillfalla
jagtcassan, som förvaltas af Skallmästare; men står under försam-
lingarnas granskning såsom sagdt är i § 9. Likväl för att upp-
muntra föreståndarne till drift och verksamhet och såsom en liten
ersättning för deras besvär, skall halfva cassans behållning
vid hvarje Maj-stämma utdelas till Skallmästare och Skallfogdar,
som efter behag göra fördelning sins emellan.

§ 11.

Några år framåt skall denna skallordning ärligen i April

M. 9085:6.

månad uppläses från predikstolarne i församlingarnes kyrkor, på
det ingen må kunna blifva i okunnighet om dess innehåll.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Småland* ..... Upptecknat av: .....
Härad: *Konga* ..... Adress: .....
Socken: *Hemmesjö* ..... Berättat av .....
Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Uppteckningen rör Utdrag af protokoll, hållet på allmän laga
sockenstämma med Hemmesjö församling
den 8 Okt. 1826.

§ 2.

På tillfrågan om makars och tjänstefolks förhållande och uppförande inom församlingen svarades, att ingen hade sig bekant annat än christlig och anständig vandel.

§ 3.

Pastor föredrog, hurusom det är opassande och äfven stridande mot Kongl. förordningen af den 18 Januari 1743, att såsom brukligt varit hålla Gästabud ofta i flere dagar vid Husförhören, och tillfrågade Socknens medlemmar om de ej i detta fall ville foga sig efter en önskan, instämmande både med deras egen fördel och det gudeliga ändamålet med Husförhören och alldeles upphöra och afstå från de hittills öfliga, ofta öfverflödiga,